

1 skyrius

Apsupta Oslo centro garsų – nesiliaujančio automobilių gaudesio už langų, tolumoje smarkėjančio ir slopstančio sirenų kauksmo ir bažnyčios varpo skambesio šalimais, žiurkė išlindo ieškoti maisto. Paprastai darydavo tai vėlai vakare arba prieš pat saulėtekį. Nosimi braukė per purviną linoleumą virtuvėje. Žaibiškai išskyrė kvapus ir suskirstė į tris rūšis: édama, pavojinga, neturi nieko bendro su išlikimu. Aitrus pilkų cigaretės pelenų dvokas. Salsvas ant vatos gumulėlio ištryškusio kraujo kvapas. Karstelėjęs „Ringnes“ alaus tvaikas vidinėje kamštelio pusėje. Sulfanilamido molekulės, salietra ir anglies dvideginis iš metalinės tūtelės nuo 9 × 18 mm švininės kulkos, dar vadinamos Makarovo, kadangi Makarovo pistoletui ir buvo pritaikytas šoviny. Dūmai iš vis dar rūkstančios cigaretės geltonu filtru ir juodu popieriumi su Rusijos imperijos ereliu. Tabakas – édamas. Ir štai: alkoholio smarvė, oda, riebalai ir asfaltas. Batas. Žiurkė apuostė apavą. Nusprendė, kad atsikąsti šio daikto nebus taip lengva kaip striukės spintoje – tos, kuri atsiduoda benzinu ir negyvu gyvūnu, iš kurio pagaminta. Tada žiurkės smegenys ėmė darbuotis, ieškojo būdo prasibrauti pro priešaky riogsančią masę. Ji mėgino prieti iš abiejų pusių, pragrūsti savo dvidešimt penkių centimetrų ilgio ir gerokai mažiau nei pusės kilogramo svorio kūną, bet jai nepavyko. Kliūtis gulėjo ant šono, nugarą atsukusi į sieną, užstodama landą į gūžtą, kur reikalaudami pieno vis garsiau cypsėjo jos aštuoni ką tik atsivesti beplaukiai jaunikliai. Mėsos kalnas trenkė druska, prakaitu ir krauju. Tai – žmogaus kūnas. Vis dar gyvo – tarp alkanų mažylių cypsėjimo jautrios žiurkės ausys atpažino silpnus širdies dūžius.

Gyvūnas bijojo, bet neturėjo iš ko rinktis. Pamaitinti mažylius – svarbiau už bet kokius pavojus, kliūtis ir instinktus. Tad žiurkė stovėjo pakeltu snukučiu ir laukė, kol atsiras kokia nors išėitis.

Bažnyčios varpas suskambo žmogaus širdies ritmu. Vienas dūžis, du. Trys, keturi...
Žiurkė suleido dantis.

*

Liepa. Šūdas. Kaip čia nenumirus liepą? Ar tikrai girdžiu bažnyčios varpą? Ar toje nelemtoje kulkoje būta haliucinogenų? OK, tai viskas baigsis čia? O koks, po velnių, skirtumas? Čia ar ten. Dabar ar vėliau. Bet ar tikrai nusipelniau mirti liepą? Čiulbant paukščiams, skambčiojant buteliams, prie Akerio upės aidint juokui, tiesiai už lango verdant vasaros linksmybėms? Ar užsitarnavau gulėti ant grindų apkrėstoje narkomanų landynėje su dar viena skylė kūne, iš

kurios laukan srūva gyvastis, sekundės ir prisiminimai apie tai, kaip čia atsidūriau? Visi svarbūs ir nereikšmingi įvykiai, virtinė atsitiktinumų ir ne visai mano pasirinkimai. Ar tai – aš, argi tai viskas, ar tai mano gyvenimas? Aš juk turėjau planų, ar ne? O dabar beliko šnipštas, juokelis be kulminacijos, toks trumpas, kad spėčiau jį papasakoti, dar nepabaigus skambėti tam prakeiktam bažnyčios varpai. Šūdas! Man niekas nesakė, kad mirštant taip skauda. Tėti, ar tu čia? Neišeik, tik ne dabar. Paklausk, pokštas toks: Aš vardu Gustas. Man suėjo devyniolika. Tu buvai nedoras vaikinai, išdulkinai nedorą panelę, ir po devynių mėnesių pasirodžiau aš, tada buvau atiduotas vienai šeimai įvaikinti, taip ir neištaręs „tėti!“ Ir ten išsidirbinėjau kiek įmanydamas, o jie tik apsupdavo mane savo dusinančia rūpesčio antklode ir teiraudavosi, ką gavęs nusiraminau. Gal sušiktų ledų? Jie nė velnio nežinojo, kad tokius kaip aš ir tu reikia iš karto nudėti, sunaikinti kenkėjus, nes mes platinam užkratą, skatinam žlugimą ir, vos tik pasitaiko proga, dauginamės kaip žiurkės. Patys kalti. Bet ir jie norėjo kai ką gauti. Visi ko nors nori. Kai pirmą kartą mamos akyse pamačiau, ko ji nori, man buvo trylika.

– Gustai, tu toks gražus, – tarstelėjo ji.

Mama atėjo į vonios kambarį, – buvau palikęs praviras duris ir neatsukau vandens duše, kad garsas jos nesulaikytų. Prieš išeidama ji užsibuvo viena sekunde per ilgai. O aš nusijuokiau, nes tada jau žinojau. Tai mano talentas, tėti, aš matau, ko žmonės nori. Ar paveldėjau tai iš tavęs, ar tu irgi toks buvai? Jai išėjus nužvelgiau save dideliame vonios kambario veidrodyje. Ji ne pirmoji pasakė, kad aš gražus. Brendau greičiau nei kiti berniukai. Lieknas, aukštas, jau plačiapetis ir raumeningas. Plaukai – juodi ir žvilgantys. Aukšti skruostikauliai. Kvadratiškas smakras. Burna – plati ir plėšri, bet su putniomis kaip merginos lūpomis. Rusva glotni oda. Rudos, beveik juodos akys. „Rudoji žiurkė“, – pavadino mane vienas bendraklasis. Regis, jo vardas buvo Didrikas. Šiaip ar taip, jis norėjo tapti profesionaliu pianistu. Man suėjo penkiolika, o jis klasėje garsiai pareiškė: „Rudoji žiurkė net nemoka padoriai skaityti.“

Aš tik nusijuokiau ir, aišku, žinojau, kodėl jis taip pasakė. Ko norėjo. Kamila, kurią jis slapta mylėjo, buvo ne visai slapta įsimylėjusi mane. Per klasės vakarėlį šiek tiek geriau susipažinau su tuo, kas po jos nertiniu. O aptikau ne kažin ką. Užsiminiau apie tai keliems berniokams, o Didrikas turbūt nugirdo ir sumanė ant manęs užsisėsti. Nepasakyčiau, kad man labai rūpėjo pritapti prie šutvės, bet patyčios yra patyčios. Taigi nuėjau į baikerių klubą pas Tutu. Mokyklos laikais parduodavau jiems šiek tiek hašišo. Pasakiau, kad jei noriu deramai atlikti darbą, turiu susilaukti šiek tiek tokios pagarbos. Tutu pažadėjo pasirūpinti Didriku. Vėliau Didrikas niekam neaiškino, kaip berniukų tualete sugebėjo įkišti du pirštus tarp vyrių durų viršuje, bet rudą žiurkė manęs daugiau niekada nebevadino. Be to, taip ir netapo profesionaliu pianistu. Šūdas, kaip skauda! Ne, tėti, man reikia ne paguodos, o šūvio. To paskutinio šūvio, ir tada aš paliksiu šį pasaulį tyliai ir ramiai, pažadu. Vėl suskambo varpas. Tėti?